

In elk nummer van dit jubileumjaar publiceren we een interview met iemand uit een steeds wisselende doelgroep binnen het vakgebied. Centraal staat de vraag hoe die persoon op de hoogte blijft van de vak kennis, nodig voor haar of zijn werk. Dit keer Marjanke Hoogstra en Evelien Verbij, beiden werkzaam bij de Leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid.

Jubileum-interview Marjanke Hoogstra en Evelien Verbij: "De interactie tussen bosbeheer en maatschappij is veel groter geworden. Dat vraagt om andere kennis"

Op een warme ochtend in mei togen wij naar het Alterra-gebouw in Wageningen. Sinds een paar jaar huizen daar ook de leerstoelgroepen van Bosbouw. Afsproken hadden wij met Marjanke Hoogstra en Evelien Verbij, beiden sinds enkele jaren werkzaam bij de Leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid. In de serie interviews ter ere van het 75-jarig bestaan van het NBT wilden wij graag eens praten met de nieuwe generatie bosbouwers om te zien wat hun visie is op onderwijs, onderzoek en ontwikkelingen in de sector.

Voor beiden was het al snel duidelijk dat ze iets met groen wilden doen in hun studie en voor beiden was studeren in Wageningen een logische stap. Hoewel bosbouw niet de eerste keuze was van beiden, trokken toch vooral de breedte en vele mogelijkheden van de studierichting. Tijdens hun studie bleken Marjanke en Evelien vooral geïnteresseerd te zijn in de maatschappelijke aspecten van bosbouw.

Vandaar dat zij nu beiden werkzaam zijn bij de Leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid van Wageningen Universiteit. Evelien werkt hier als AIO en houdt zich bezig met haar promotieonderzoek naar 'coördinatie en afstemming tussen verschillende beleidssectoren'. Marjanke is werkzaam als Universitair Docent en doet naast haar taak in het onderwijs ook en promotieonderzoek. Haar onderzoek heeft betrekking op tijdsperspectieven bij beheerders.

Hadden jullie altijd al gedacht bij de universiteit te gaan werken?

Evelien had nooit gedacht dat ze terecht zou komen in het onderzoek en het onderwijs, laat staan dat ze ooit AIO had willen worden. Na een leuk afstudeervak bij Alterra, kon ze daar verder met haar eerste baan. Via een post-academische opleiding bij de TU in Delft kwam ook Marjanke bij Alterra. Tijdens hun werk bij Alterra deden beiden veel verschillende projecten waar geen duidelijke lijn in zat. Het fundamentele onderzoek bleef trekken. In 2001 maakt Evelien daarom als eerste de overstap naar Wageningen Universiteit. Een promotieonderzoek bood haar de kans om zich dan toch einde-

lijk theoretisch te verdiepen. Niet lang daarna maakte Marjanke ook deze overstap. De tijd bij Alterra wordt door beiden erg gewaardeerd. Het was zeer nuttig om kennis en ervaring op te doen met projectmatig werken en de praktijkvragen. "Ik denk dat het goed is om na je studie een paar jaar buiten de universiteit te werken voordat je daar dan alsnog een promotieonderzoek doet. Dit verbreedt niet alleen je horizon, maar maakt dat als je dan kiest voor werken bij de universiteit, dat dit een bewuste keuze is", aldus Marjanke. Juist het doceren en omgaan met studenten geeft een meerwaarde die niet vergeten mag worden. Dit contact houdt je scherp en dwingt je de link te maken tussen de dagelijkse praktijk en ontwikkelingen en de meer diepgaande theoretische verklaringen.

Wat is het verschil tussen de vroegere opleiding Bosbouw en de huidige, bredere opleiding Bos en Natuurbeheer?

Zowel bij de oude als nieuwe opleiding werd en wordt nauwelijks aandacht besteed aan de praktijk van de bosbouwsector. "Dit was in de oude opleiding al zo, en het gat tussen praktijk en op-

Marjanke Hoogstra (links) en Evelien Verbij (rechts)

leiding is nu alleen maar groter geworden" aldus Evelien. Alleen tijdens stages en eventuele afstudeervakken kunnen studenten in aanraking komen met de sector. In vakken is daar tot nu toe weinig ruimte voor. Wat zeker verbeterd is, is dat er nu veel meer ruimte is in de opleiding voor benaderingen vanuit verschillende invalshoeken. Marjanke: "Vroeger wist je, als je klaar was met je studie, veel over traditionele bosbouwactiviteiten, maar dat is niet voldoende voor het werken in de praktijk. De interactie tussen bosbeheer en maatschappij is veel groter geworden en dat vraagt om andere kennis. In het onderwijs kom je daar ook niet meer omheen en daarom is er in de huidige opleiding ook veel meer wisselwerking tussen opleidingen en maatschappelijke ontwikkelingen. Steeds vroeger komen in het lespakket niet alleen de maatschappelijke ontwikkelingen aan de orde, maar juist ook de gevolgen van die ontwikkelingen voor de bosbouw. Vroeger kreeg je er pas in je laatste jaren van je opleiding mee te maken, tegenwoordig zit het al in het eerste

jaar". Evelien: "Toch heeft nog steeds een groot aantal studenten het idee dat bosbouw iets is met dieren, plantjes en dergelijke. Dat kan inderdaad ook nog steeds, maar een steeds groter deel van de studenten specialiseert zich in de nieuwe beleidsvragen. Dat blijkt heel duidelijk uit de onderwerpen van de afstudeervakken: steeds meer onderwerpen zijn gericht op het maatschappelijk beheer en beleid van bos".

Ook in onderzoek zie je belangstelling voor de maatschappelijke aspecten van bosbouw duidelijk terug. Dit blijkt onder andere uit de opdeling van de voormalige vakgroep Bosbouw in twee leerstoelgroepen, namelijk Bos- en Natuurbeleid en Bosecologie en Bosbeheer. Het onderzoek, en ook het onderwijs, van de leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid is helemaal gericht op deze interactie tussen maatschappij en bos en natuur. Tezamen met de aanstelling van hoogleraar Heiner Schanz leidde dit tot een nieuwe impuls voor het onderwijs en onderzoek.

Maar nu even terug naar de beperkte rol van de sector, zou de KNBV daar een rol in kunnen spelen?

De KNBV staat volgens Marjanke en Evelien ver van de studenten af. Dit is enerzijds te wijten aan de onbekendheid met de vereniging, anderzijds is het de vraag wat de vereniging hen te bieden heeft. Ook hebben de studenten hun eigen vereniging: de WSBV Sylvatica (Wageningse Studenten Bos- en Natuurbeheer Vereniging Sylvatica). Toch is er wel interesse bij zowel de KNBV als de studenten voor meer interactie, zoals blijkt uit de grote belangstelling voor het bosdebat. Dit is een uitgelezen ontmoetingsplaats voor studenten om mensen uit de praktijk ook daadwerkelijk te ontmoeten en te spreken. Verdere samenwerking zou goed mogelijk zijn, bijvoorbeeld via de WSBV Sylvatica. Een mogelijk aanknopingspunt zijn de Groene Avonden waarin een avondlang iemand uit de praktijk komt vertellen. Dit is een laagdrempelige bijeenkomst waarin studenten veel te weten komen en vragen kunnen stellen aan mensen uit de praktijk. Jaap Kuper zou zo'n Groene Avond bijvoorbeeld kunnen gebruiken om erachter te komen hoe je studenten beter bij de KNBV kunt betrekken dan nu het geval is.

Wordt het NBT dan niet gelezen bij de studenten?

Vergeleken met vroeger is het NBT toegankelijker voor studenten, omdat het lidmaatschap van de KNBV, en daarmee ook het NBT, tegenwoordig voor studenten gratis is. Je bent als student dus niet meer aangewezen op het lezen van het NBT in de bibliotheek. De bibliotheek is so-

---

wieso niet meer de eerste stap naar bronnen voor de studenten. Door de komst van het internet kun je nu veel makkelijker zoeken naar informatiebronnen. Studenten kijken ook eerder en meer naar internet dan dat ze de bieb induiken. Dit leidt wel tot de toegang tot een enorme hoeveelheid informatie. "Daarbij schuilt er ook een gevaar: je bent nooit klaar met zoeken naar informatie", aldus Marjanke. Evelien is het hier mee eens. "Je kunt je meer en meer verliezen in het zoeken naar de juiste literatuur, het gevaar is dat je nooit ophoudt met zoeken, want wanneer en waar stop je?"

Wat betreft het gebruik van het NBT voor onderwijs en onderzoek zijn Marjanke en Evelien duidelijk. "Het NBT geeft een indruk van actuele onderwerpen in de Nederlandse bosbouw. De teksten zijn ook erg toegankelijk" aldus Marjanke. In het onderwijs worden soms artikelen uit het NBT gebruikt ter illustratie en ook van studenten wordt verwacht dat zij voor scripties en afstudeervakken gebruik maken van relevante artikelen uit het NBT. Voor het onderzoek van de leerstoelgroep is het NBT een geschikte weg om de vertaling van het wetenschappelijk onder-

zoek naar de praktijk over te dragen.

En wat betekent de KNBV voor jullie zelf?

Niet alleen bij studenten, maar ook de veel jonge leden staat de KNVB ver af. "De bosbouwvereniging is een klein wereldje met een hoog 'ons kent ons' gehalte waar je als onbekende moeilijk tussen komt", aldus Evelien. Om wat aan dit probleem te doen hebben beiden deelgenomen aan het 'Groene Café'. Deze avond was georganiseerd om te kijken wat de wensen zijn van jonge leden ten aanzien van een beroepsvereniging en in hoeverre de KNBV daar op in kan springen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat Evelien, samen met enkele andere enthousiastelingen, een beleidsnetwerk heeft opgericht binnen de KNBV om samen met vakgenoten uit de sector te discussiëren over inhoudelijke onderwerpen op het gebied van beleid en politiek. "De eerste bijeenkomst over bos op de politieke agenda was een succes: een geïnteresseerde groep deelnemers heeft gepraat over waarom bos niet op de politieke agenda staat en of en hoe dat eventueel zou kunnen veranderen". Het was zelfs zo'n succes dat er een vervolgbijeenkomst staat gepland in oktober.

Volgens Evelien zouden ook anderen dat kunnen doen met andere, voor hun interessante onderwerpen.

Hoe ziet de KNBV er over 10 jaar uit, denken jullie?

De huidige gesloten sfeer van de KNBV zal moeten veranderen, vinden beiden. Het is nu moeilijk voor jonge leden om ertussen te komen. Evelien: "De KNBV moet meer toe naar een open dialoog sfeer, met een open podium". Marjanke vult aan: "Daar moet je ook de inhoud van je vakgebied in terug kunnen vinden: het netwerkidee van de KNBV. Het vereist alleen veel werk van de mensen die het moeten organiseren". Evelien vindt bovendien dat de KNBV veel meer over de eigen bosbouwgrenzen heen naar buiten moet kijken; de wereld is zoveel groter. "Daarvoor is een eigen identiteit essentieel", vindt Marjanke, "en daar ligt nu juist een groot probleem". Evelien: "En dit terwijl bosbouw juist zo veel te bieden heeft: de bosbouw kan vaak een middel zijn voor het bereiken van veel doelstellingen. Daarom mag je best trots zijn op je vak in de bosbouw". En hierbij sluiten de interviewers zich graag aan.